

FRYSKE AKADEMY

Jaarrekening 2022

INHOUDSOPGAVE	pagina
Verantwoording	3
Algemene informatie	4
Verslag van het bestuur	5
Verslag van de Raad van Toezicht	12
Jaarrekening 2022	13
Balans per 31 december 2022	14
Staat van Baten en Lasten over 2022	16
Kasstroomoverzicht 2022	17
Toelichting op de balans per 31 december 2022	18
Wet Normering Topinkomens	22
Overige gegevens	23
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	24

VERANTWOORDING

ALGEMENE INFORMATIE

1. Missie, kerntaken en organisatiestructuur

1.1 Missie

Sinds haar oprichting in 1938 zet de Fryske Akademy zich in voor het fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek naar de Friese taal, geschiedenis en cultuur. Na ruim 80 jaar is deze opdracht, die de Friese samenleving het instituut bij de stichting meegaf, nog altijd leidend. Het is de taak van de onderzoekers van de Fryske Akademy de dynamiek van taal en van sociale en historische processen te analyseren. Dat doen zij door onderzoek te verrichten naar de Friese taal, meertaligheid, taalleren en het verleden van Fryslân. De Fryske Akademy maakt het geschreven, gesproken en historisch erfgoed toegankelijk voor wetenschap en maatschappij. Door langlopende processen rond taalvariatie en -verwerving, meertaligheid, culturele eigenheid en identiteitsvorming te verklaren, ontstaat een beter begrip van de diversiteit van menselijke interacties binnen een specifieke regionale context. De Fryske Akademy blijft stevig in de regio verankerd en deelt haar kennis met tal van wetenschappelijke instellingen en maatschappelijke partijen in binnen- en buitenland.

1.2 Kerntaken

De voornaamste taak van de Fryske Akademy is het verrichten van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek op de vakgebieden taalkunde, sociolinguïstiek, lexicografie, meertaligheid en taalleren, minderheidstalen, het Oud-Fries en de geschiedenis en het erfgoed van de middeleeuwen, de vroegmoderne tijd en de nieuwste tijd, en de interactie met het landschap. In dit onderzoek speelt de ICT en de ontwikkeling van digitale tools en collecties een steeds belangrijkere rol.

In het verlengde hiervan kunnen de volgende kerntaken onderscheiden worden:

- Actieve deelname aan het internationale wetenschappelijk debat door het leveren van hoogwaardige publicaties en deelname aan congressen en symposia.
- Bijdragen aan het behoud en de bevordering van het Fries als tweede rijkstaal.
- Kennisvergaring en kennisdeling met betrekking tot de Friese taal, cultuur en geschiedenis ten behoeve van maatschappelijke partijen.
- Het entameren en aangaan van samenwerkingsverbanden met de regionale kennisinstellingen en met universiteiten en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland.
- Het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met overheden in regio's met een minderheidstalenproblematiek.
- Het verrichten van opdrachtonderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van regionaal- en Europees overheidsbeleid.
- Het aanleggen en onderhouden van digitale collecties met betrekking tot het Friese gesproken en geschreven erfgoed.

1.3 Organisatiestructuur

De Fryske Akademy is krachtens ministerieel besluit gelieerd aan de KNAW. De liëringsovereenkomst sluit aan op de Bestuursafpraak Fryske Taal en Cultuur (BFTK) 2019-2023 tussen Rijk en Provincie.

Als zelfstandige stichting beschikt de Fryske Akademy over een Raad van Toezicht en een ondernemingsraad. De directeur-bestuurder is eindverantwoordelijk en heeft de dagelijkse leiding van het instituut. Zij wordt daarin geadviseerd door een Management Team.

De stichting Fryske Akademy heeft sinds 1-1-2008 de ANBI-status.

2. Verslag van het bestuur

2.1 Algemene ontwikkelingen

Het jaar 2022 heeft in het teken gestaan van het verder doorvoeren van ontwikkelingen, voortkomend uit de besluitvoering door Provinciale Staten van Fryslân uit 2019. Het gaat daarbij met name om het aanpassen van organisatieprocedures naar de nieuwe organisatie-inrichting, het stellen van nieuwe strategische doelen, het geven van een impuls aan onderzoek, richting en samenwerking door de volgende stappen:

- In 2022 is het nieuwe Strategisch Beleidsplan 2022-2027 vastgesteld. Dit vormt nu de basis van de activiteiten en ontwikkelingen.
- De ontwikkeling van een organisatiebrede onderzoeksagenda is ingezet en vergevorderd. Dit zal begin 2023 tot een vastgestelde agenda leiden.
- Per 1 december is de vacante MT-positie Coordinator Onderzoeksfinanciering en Strategische Samenwerking ingevuld.
- De Fryske Akademy heeft in het ‘Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer’ onder regie van Provincie Fryslân als vice-voorzitter en deelnemer met andere instellingen het document ‘Contouren van een Kennisagenda’ opgeleverd, dat begin 2023 door Provinciale Staten besproken zal worden.

De blik is in 2022 verschoven naar de langere-termijn ambities van het instituut aan de hand van het Strategisch Beleidsplan, dat met de hele organisatie is opgesteld. De organisatiedoelen voor de periode 2022-2027 zijn verdeeld over vier aandachtsgebieden, te weten: profilering, acquisitie, organisatieontwikkeling en samenwerking.

De twee trajecten onder externe begeleiding met als doel de nieuwe platte organisatiestructuur te helpen implementeren en de omschakeling naar nieuwe werkwijzen te maken, zijn afgerond. Het ene traject richtte zich op de processen bij algemene zaken, het andere traject op de wetenschappelijke processen aan de hand van projecten. Deze hebben geleid tot een cyclus van Goede Gesprekken, waardoor de verantwoordelijkheden en afstemming laag in de organisatie worden gelegd in plaats van rechtstreeks bij de Directeur-Bestuurder.

De Raad van Toezicht is in 2022 weer volledig, met de benoeming van een vijfde lid in april van het jaar.

2.2 Wetenschappelijke ontwikkelingen

In 2022 is een tweede programmacoördinator aangewezen, die samen met de eerste programma-coördinator heeft gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuwe onderzoeksagenda voor 2023-2028. Hiervoor hebben ze verschillende gesprekken en discussiesessies gehouden met medewerkers en stakeholders. In navolging van de beslissingen die hier in 2021 over genomen zijn, wordt hierin de traditionele tweedeling tussen taalkundig en historisch onderzoek opgeheven ten behoeve van een interdisciplinaire en beter geïntegreerde visie op de bestudering van de ‘Friese casus’. De vier thematische kerngebieden die in augustus 2021 geformuleerd zijn hebben in de loop van dit proces uiteindelijk vorm gekregen in drie overkoepelende en deels overlappende onderzoeksgebieden, te weten: ‘Geschiedenis en erfgoed’, ‘Taal en meertaligheid’ en ‘De mens en zijn omgeving’. Het programma is verder uitgewerkt in de vorm van zeven specifieke onderzoeksthema’s die zich veelal op het snijvlak tussen twee of meer van de genoemde onderzoeksgebieden bevinden, om zo de interdisciplinariteit te bevorderen en bruggen te slaan tussen het geschiedkundige en het taalkundige onderzoek.

In het kader van de nieuwe onderzoeksagenda werden de banden met de verschillende werkverbanden van de FA opnieuw aangehaald. Ook werd er aansluiting gezocht met de Nationale Wetenschapsagenda en met de doelstellingen van het Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK).

In oktober is een voorlopige versie van de onderzoeksagenda besproken tijdens een bijeenkomst van het wetenschappelijke personeel, waarna de programmacoördinatoren de ontvangen feedback verwerkt hebben in de verbeterde versie van het document. In januari 2023 is deze verbeterde versie gepresenteerd aan het voltallige personeel, en momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de definitieve versie (maart 2023) die als uitgangspunt zal dienen voor de vernieuwde website van de Akademy. Verder hebben de programmacoördinatoren zich in 2022 bezighouden met de voorbereiding van de volgende visitatie waarbij het Strategy Evaluation Protocol (SEP 2021-2027) zal worden gevolgd.

Wetenschappelijke staf

De omvang van de wetenschappelijke staf bedroeg ultimo 2022 18,8 fte, waarvan 7,5 fte vast en 11,3 fte tijdelijk. Daarnaast was er 10,3 fte ondersteunende onderzoekstaf (WOP) en 5,1 fte ondersteunend beheerspersoneel.

Publicaties

Het aantal door medewerkers van de Fryske Akademy verzorgde publicaties is in 2022 gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. In totaal is er sprake van 94 publicaties, waarvan 61 wetenschappelijk en 33 maatschappelijk van aard. Er zijn dit jaar beduidend meer peer reviewed wetenschappelijke artikelen verschenen dan in 2021, terwijl het aantal wetenschappelijke hoofdstukken in boeken juist gedaald is ten opzichte van vorige jaren. Opvallend is ook dat het aantal maatschappelijke publicaties, zowel populariserend als professioneel zich, na een significante terugval in 2021 nu weer op het peil van 2020 bevindt. De toename in het aantal wetenschappelijke publicaties kan geduid worden als een inhaalslag na de jaren van de coronapandemie, waarin enkele onderzoeken waaraan mensen (Friezen) fysiek deel moesten nemen niet konden plaatsvinden. Tijdens de coronapandemie bleven artikelen bovendien vaak op het bureau van reviewers en editors liggen, die nu zijn opgepakt. Ook zijn enkele nieuwe onderzoekers inmiddels de startfase van hun onderzoek ontgroeid en begonnen met het publiceren van hun bevindingen.

Een positieve ontwikkeling is tevens de grote toename in *open access*-publicaties. Het percentage kosteloos toegankelijke online publicaties is gestegen van 58% naar 74% van de totale output. Dit kan gezien worden als een belangrijke stap in de verwezenlijking van onze doelstelling om zoveel mogelijk van onze publicaties voor een zo groot mogelijk publiek toegankelijk te maken.

Wanneer de research output af wordt gezet tegen het gemiddelde aantal fte in 2022 dan zien we dat er per fte gemiddeld 3,1 publicaties uitgebracht zijn, waarvan gemiddeld 1,0 peer-reviewed artikel. Daarmee hebben we onze ambitie van gemiddeld drie publicaties per fte gerealiseerd.

Lezingen

Er zijn in 2022 flink meer lezingen verzorgd ten opzichte van het jaar daarvoor. Terwijl in 2021 het niveau van vóór de coronapandemie (2019) met in totaal 66 lezingen (waarvan 48 wetenschappelijk en 18 maatschappelijk) nog lang niet bereikt was, is dit aantal in 2022 ruimschoots overschreden. In totaal hebben medewerkers van de Fryske Akademy dit jaar 144 lezingen verzorgd, waarvan 96 wetenschappelijk en 48 maatschappelijk.

Congressen

De Fryske Akademy organiseerde, samen met Mercator, Friese Taal en Cultuur van RUG, RUG/Campus Fryslân en het lectoraat Meertaligheid & Geletterdheid in september 2022 het 2nd Conference on Frisian Humanities Humanities. Bij dit driedaagse congres werden 8 workshops en 30 individuele lezingen gehouden op allerlei gebieden binnen de Frisistiek. Verspreid over de drie dagen kwamen zo'n 150 onderzoekers, studenten en andere belangstellenden naar het WTC in Leeuwarden om hun onderzoek te presenteren, te netwerken en met (oud-)collega's bij te praten. Het was bovendien goed om te zien dat er ook een grote delegatie uit het Duitse Noord- en Oost-Friesland aanwezig was.

Projecten

In 2022 zijn er 25 extern gefinancierde projecten bij de Fryske Akademy. Deze lopen nagenoeg allemaal goed en volgens schema. In 2022 hebben ook verschillende onderzoekers de mogelijkheid gekregen om zich op wetenschappelijk niveau door te ontwikkelen op de Provinciale 'Impulsmiddelen'. Deze middelen hebben als doel om wetenschappelijk talent, die aan het begin staan van hun carrière, een kans te geven tot doorontwikkeling en om de wetenschappelijke capaciteit van de Fryske Akademy te versterken. Deze 'early career' onderzoekers zijn in 2022 actief geweest op verschillende onderzoeksprojecten, zoals: *Digitale Infrastructuur, Taalgebruik in Fryslân, Meertalige Geletterdheid en Laboratorium Sociolinguïstiek*. Het *Online Nederlânsk-Frysk Wurdboek* (ONFW) heeft ook dit jaar een inhaalslag gemaakt door de vorig jaar hernieuwde manier van werken. Hierdoor wordt de uitloop van het project zoveel mogelijk beperkt. Het project wordt eind 2023 opgeleverd.

De volgende projecten zijn in 2022 inhoudelijk succesvol afgerond:

- *Fryske spraakwerkker* die doorontwikkeld is en getraind op raads- en statenvergaderingen en vergaderingen van het Wetterskip. Deze spraakherkenners wordt gebruikt voor de ondertiteling van deze vergaderingen. Het aandeel van de Fryske Akademy is in 2022 afgerond, maar het project zelf loopt nog in de laatste fase waarin de ondertitels gekoppeld zullen worden aan de video-streams van de vergaderingen. Binnen dit project werd samengewerkt met Humain'r en het CLST van Radboud Universiteit Nijmegen
- *Onderzoek naar universitair onderwijs*, in opdracht van DINGtiid. Het betrof een vergelijkende studie naar het universitair onderwijs van enkele minderheidstalen in Europa om een indruk te krijgen van de voor- en nadelen van de verschillende onderwijssystemen en het gevoerde beleid.

Ook zijn er verschillende nieuwe projecten opgestart waaronder:

- *Wikinomen* (Women on Wikipedia), in samenwerking met Learning Hub Friesland, Cedin en Afûk en verschillende middelbare scholen in Fryslân. In dit internationale project van Mercator wordt met partners uit Baskenland en Ierland samengewerkt om leerlingen in het voortgezet onderwijs nieuwe Wikipedia-pagina's over belangrijke vrouwen in hun regio te laten schrijven, in hun minderheidstaal en in de nationale taal. Op deze manier wordt vrouwenemancipatie, sociale betrokkenheid, onderzoeksvaardigheden en taalvaardigheid ondersteund. Daarnaast dragen de leerlingen bij aan het vergroten van de zichtbaarheid van de betreffende minderheidstalen op het internet.
- *OWL+*, wat staat voor Ownership and Leadership: Pathway for (Endangered) Languages' Use in School. Dit is een Erasmus+-KA2-project waarin samengewerkt wordt met Centro Interdisciplinar de Documentaca Linguistica e Social, Nord Universitet, Rezeknes Tehnologiju Akademija en Tallin University. Binnen dit project worden leerkrachten bewust gemaakt van minderheidstalen en streektalen met adequate informatie over die talen en meertaligheid en handvatten hoe ze die talen in verschillende leercontexten kunnen integreren.
- *Rubicon-subsidie*. Onderzoeker Cesko Voeten heeft in april een Rubicon-subsidie van NWO toegekend gekregen. Met deze subsidie gaat hij twee jaar naar de University of Pennsylvania (VS) om samen met taalkundigen en biologen onderzoek te doen naar de oorzaken van taalverandering. Vanaf december is Voeten werkzaam voor de UvA, maar blijft hij als gastonderzoeker verbonden aan de Fryske Akademy. Vanuit die hoedanigheid zal hij nog regelmatig samenwerken met het Laboratorium Sociolinguïstiek.
- Interviewbundel over Friese dichters. Binnen dit project wordt de rol van de vrouw in de Friese literatuur, in het bijzonder de poëzie, onderzocht. Dit project is mogelijk gemaakt middels een subsidie van de Provincie Fryslân, Fryske Akademy en de Afûk die de publicatiekosten zal verzorgen.
- *Sealterfrysk*. Er is in 2022 een vervolfinanciering verleend om de grammatica waar in 2021 een basis mee is gelegd door de grammatica van Pyt Kramer te digitaliseren, te verdiepen en aan te vullen met allerlei ander (wetenschappelijk en bronnen-)materiaal over en van het Sealterfrysk.

De Fryske Akademy en de wetenschappers van de Fryske Akademy en Mercator regelmatig gevraagd voor reviews voor internationale wetenschappelijke tijdschriften en voor (online) discussiepanels of lezingen.

Begeleiding promovendi, studenten en stagiaires

Op 24 oktober verdedigde Fryske Akademy medewerker Nika Stefan haar proefschrift "Spoken Frisian: Language contact, variation and change" in de Martinikerk te Franeker. Dit onderzoek is in samenwerking met UvA tot stand gekomen.

In samenwerking met de UvA zijn twee promotieplaatsen met het thema 'Resilience of Frisian' opengesteld. De eerste plek is in 2022 ingevuld met een promovendus die zich in zijn onderzoek zal richten op de taalvariatie en -verandering van het Friese klinkersysteem. Hij gebruikt hierbij zowel een sociolinguïstisch als fonetisch perspectief. Hij wordt begeleid door prof.dr. Arjen Versloot (UvA) en prof.dr. Hans Van de Velde (FA/UU). De geselecteerde kandidate voor de tweede promotieplaats trok zich terug. Daarom is voor deze tweede plaats in december 2022 een nieuwe procedure opgestart. Uit de gesprekken die in het eerste kwartaal van 2023 hebben plaatsgevonden is een kandidaat geselecteerd die in de tweede helft van 2023 zal starten.

Daarnaast is de Fryske Akademy betrokken bij de begeleiding van een nieuwe promovenda die onderzoek zal doen naar Fries en spraaktechnologie bij het spraaklab van prof.dr. Martijn Wieling (RUG). Deze promotieplaats is via provinciale financiering ontstaan op voorwaarde dat er met Fryske Akademy en RUG/Campus Fryslân wordt samengewerkt. Dr. Jelske Dijkstra (FA) en dr. Matt Coler (RUG/Campus Fryslân) zijn co-promotoren. De promovenda zal in februari 2023 starten.

Verder zijn verschillende wetenschappers van de Fryske Akademy betrokken als (co-)promotor bij buitenpromovendi aan universiteiten in binnen- en buitenland.

Er hebben in totaal 4 studenten stagegelopen bij het Mercator Kenniscentrum en/of er hun scriptie-onderzoek uitgevoerd. De studenten waren afkomstig van diverse universiteiten uit binnen- (UU) en buitenland.

Nominaties en prijzen

In februari won de meertalige *augmented reality* game BabelAR, ontworpen door een collectief van kennisinstututen uit Friesland, België, Baskenland en Ierland, de eerste prijs gewonnen in de categorie Digital Product van de prestigieuze Belgische designprijs Henry van de Velde Awards. Het Mercator Europees Kenniscentrum voor Meertaligheid en Taalleren, onderdeel van de Fryske Akademy, was de coördinator van VirtuLApp, het projectcollectief dat de game 'BabelAR' heeft bedacht en ontwikkeld. De prijs bestaat uit een trofee en de eer om het winnaarslogo van de Henry van de Velde Awards te gebruiken in alle communicatieuitingen. Tot 10 april 2022 was BabelAR bovendien te zien op een speciale design-expositie in het Paleis voor de Schone Kunsten/Bozar te Brussel.

Eveneens in februari werd het *Graet Hylper Wordebook*, geschreven door wijlen Gosse Blom en Siebren Dyk (met ondersteuning van Wiebe Zoethout) en verschenen in 2019, genomineerd voor de dr. Joast Halbertsmaprijs. Dit is een provinciale prijs voor geschiedenis, taal, literatuurwetenschap en sociale wetenschap, die één keer per vier jaar wordt uitgereikt. Hoewel er voorheen al een bescheiden Hindelooper woordenboek(je) bestond, is in 2006 op de Fryske Akademy toch besloten om een nieuwe versie te maken, om op die manier de Hindelooper taal nog een zo goed mogelijk te beschrijven. *Het Graet Hylper Wordebook* telt meer dan 1000 pagina's, een record voor een Fries dialectwoordenboek.

De tweejaarlijkse scriptieprijs van de Fryske Akademy, over de collegejaren 2020-2022, werd dit jaar gewonnen door Martijn Kingma, promovendus bij de Fryske Akademy. Hij kreeg de prijs tijdens de Akademydei op vrijdag 16 september, voor zijn masterscriptie getiteld *Phonetic Aspects of Centring Diphthongs in Frisian. The case of /iə/ and /ɪə/*, voltooid aan de opleiding European Linguistics aan de Rijksuniversiteit Groningen in 2021. De jury bestond deze keer uit Oudfrisist dr. Han Nijdam en de taalkundigen dr. Anne Merkuur en Nika Stefan van de Fryske Akademy. Er kwamen in totaal zeven scripties binnen die de jury kon beoordelen.

In het staartje van 2022 werd bekend dat dr. Anne Merkuur naast elf andere kandidaten mocht meedingen naar de Vrouw in de media Award Friesland. De nominaties vormen onderdeel van de landelijke verkiezing van de Vrouw in de Media. Deze verkiezing wordt georganiseerd door Mediaplatform Vaker in de Media en Sprekersbureau ZijSpreekt. Anne Merkuur is als taalkundige verbonden aan de Fryske Akademy en sinds december geeft ze als universitair docent aan de Rijksuniversiteit Groningen vorm aan het onderwijs en onderzoek van de Friese taal en cultuur. Daarnaast is ze fractievoorzitter van GroenLinks in gemeente De Fryske Marren.

Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer

Binnen het Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer hebben het kernteam in de personen van de voorzitter prof. dr. Folkert Kuiken en vice-voorzitter dr. Nelleke IJssennagger-Van der Pluijm samen met de betrokken Friese kennis- en maatschappelijke instellingen gebogen over de ontwikkeling van een gemeenschappelijke onderzoeksagenda Fryske Taal en Kultuer. Dit gebeurde in de drie bestaande werkgroepen en binnen vier themagroepen, te weten Taal en Technologie, Sociolinguïstiek, Identiteit en Kennisportaal. Dit resulteerde in augustus 2022 in het rapport 'Gearwurkingstrajekt Fryske Taal en Kultuer (GFTK). Contouren van een kennisagenda'. Eind 2022 is er door de provincie aan Provinciale Staten in de memo "Resultaten advizen Taskforce Fryske Akademy Gearwurkingsagenda Fryske Taal en Kultuer (GFTK)" voor Provinciale Staten geschreven onder andere op basis van het GFTK-traject en het rapport waarin een van de adviezen luidde om voor doorontwikkeling van de kennisagenda te stemmen. Dit stuk is in februari 2023 door PS behandeld en het advies is unaniem overgenomen.

Samenwerking met kennisinstututen en maatschappelijke organisaties in Fryslân

De Fryske Akademy werkt in verschillende projecten met alle Friese kennisinstututen en met diverse maatschappelijke organisaties samen, zie ook de beschrijving van de projecten. Het GFTK-traject heeft deze samenwerking nog meer bevorderd. Hieronder worden slechts enkele van deze samenwerkingen aangehaald. Er is met RUG/Campus Fryslân een verdere samenwerking aangegaan in het kader van de nieuwe interdisciplinaire minor 'DataWise: data science in society' die door hen aangeboden wordt. De Fryske Akademy beschikt over meerdere datasets en online corpora die studenten binnen deze minor kunnen gebruiken voor onderzoeksopdrachten in groepsverband, bijvoorbeeld op het gebied van taalvariatie en dialectologie.

Binnen het project *Nije sprekkers fan it Frysk* wordt intensief samengewerkt met de Afûk waarbij een onderzoeker van Mercator onderzoek doet naar de beleving, ervaringen en attitudes van nieuwe sprekers van het Fries (cursisten van de Afûk) op basis waarvan de Afûk in 2023 een grote taalcampagne zal lanceren om traditionele sprekers van het Fries te stimuleren Fries te blijven spreken tegen deze nieuwe sprekers en tevens hun ervaringen positief te beïnvloeden. Deze samenwerking tussen kennisinstututen en maatschappelijke instellingen komt de kennisbenutting ten goede.

Financiële ontwikkelingen

Het boekjaar 2022 sluit met een positief exploitatieresultaat van € 99.969. Aangezien in de begroting nog gerekend werd met een verlies van € 10.211, is het exploitatiesaldo € 110.180 hoger uitgevallen. Deze ontwikkelingen liggen in lijn met de bijgestelde prognoses in 2022.

	Realisatie	Begroting	Afwijking
Baten	3.827.742	3.827.036	706
Lasten, inclusief financiële baten/lasten	3.727.773	3.837.247	-109.475
Exploitatieresultaat	99.969	-10.211	110.180

2.2.1 Analyse afwijkingen tussen realisatie en begroting

Baten

De totale baten zijn € 706 lager als verwacht. Dit is te splitsen in, € 93.798 lagere projectopbrengsten en € 94.504 meer aan andere opbrengsten.

De lagere projectopbrengst wordt veroorzaakt door de vertraging bij het invullen van de vacatures en doordat er minder nieuwe projecten zijn binnengehaald.

Lasten

De totale lasten zijn € 115.531 lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door € 215.524 lagere personeelslasten. De materiele kosten zijn € 99.993 hoger uitgevallen en de financiële lasten zijn € 6.056 hoger dan verwacht. De hogere materiele kosten worden voor het grootste deel veroorzaakt door de hoger materiele projectkosten. Dit zijn met name voorschottermijnen van het technische deel van de projectkosten taalweb 2.0 en oersetter.

De belangrijkste oorzaak van de lagere personeelskosten is dat we er niet in geslaagd zijn om de in de begroting opgenomen vacatures tijdig in te vullen. De vacatures zijn vanaf begin januari begroot, maar zijn in de loop van het jaar ingevuld. De functie “coördinator onderzoeksfinanciering en externe samenwerking” is per 1 december ingevuld. Voor de impuls-projecten zijn 6 tijdelijke onderzoekers gedurende 2022 aangesteld. Daarmee is nog niet alle vacatureruimte in 2022 ingevuld.

Materiële kosten:

De materiele kosten zijn € 90.298 hoger dan het budget.

Materiële kosten	Realisatie	Begroting	verschil
	2022	boekjaar 2022	realisatie – begroting
	€	€	€
Afschrijvingen	41.800	40.027	1.773
Huisvestingskosten	141.169	145.000	-3.831
Beheerskosten	237.215	83.500	153.715
Kosten inventaris en apparatuur	75.026	50.900	24.126
Reis- en verblijfskosten	95.760	72.600	23.160
Advieskosten	58.905	52.500	6.405
Overige kosten aan derden	44.641	63.750	-19.109
Overige materiële kosten	11.212	97.458	-86.246
<i>Totale materiële kosten</i>	705.728	605.735	99.993

De COVID-maatregelen hebben in 2022 minder effect gehad op de bedrijfsvoering. Flexibel thuiswerken is meer in zwang geraakt. De huisvestingskosten konden zo, ondanks de stijgende energietarieven, binnen het budget blijven. De verwachting is dat de energiekosten de komende jaren verder zullen stijgen.

De beheerskosten bestaan gedeeltelijk uit projectkosten, namelijk € 134.654 voor de digitaliseringkosten van de taalkundige projecten taalweb en oersetter. Dit bedrag wordt geheel gedekt uit externe projectopbrengsten. Als gevolg van onze beleidsdoelstelling om publicaties in Open Acces te laten uitkomen, zijn de publicatiekosten hoger uitgevallen dan begroot (€ 38.500). De kosten inventaris en apparatuur zijn hoger dan begroot, omdat er meer licenties nodig waren om aan het Online Nederlands Frysk woordenboek te werken.

Na de COVID periode zijn de reis- en verblijfskosten weer terug op het oude niveau. Een deel van de reiskosten (€ 32.273) zijn projectkosten en worden gedekt uit externe projectopbrengsten. De advieskosten zijn hoger dan begroot als gevolg van extra juridische personeelsadviezen. De kosten derden zijn lager dan de begroting, als gevolg van lagere bijdrages leerstoelen en bijdrages aan universiteiten. De post overige materiele kosten betreft grotendeels een reservering voor extra uren voor het Online Nederlands Frysk woordenboek. Overige details met betrekking tot de totale materiele kosten worden verklaard onder toelichting staat van baten en lasten.

Risicoparagraaf

Vochtschade dakconstructie It Aljemint

De aanwezige zwam heeft een chemische bestrijding ondergaan. De kans is aanwezig dat de zwam in de nabije toekomst opnieuw actief zal worden. Mocht dit zich inderdaad gaan openbaren, dan zal de koudebrug bij de gootconstructie aangepast moeten worden. De aannemer heeft in 2020 de kosten hiervoor globaal op € 150.000 exclusief btw geraamd. In 2020 is een bestemmingreserve groot € 100.000 gevormd. Uit periodieke controles in 2022 blijkt dat de situatie op dit moment stabiel is.

2.3 Financiële kengetallen

Deze kengetallen geven inzicht in de ontwikkelingen van de balansverhouding.

Solvabiliteit

De solvabiliteit uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen, geeft inzicht in de financieringsopbouw en in hoeverre de Fryske Akademy op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Dit is van belang voor de continuïteit.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Eigen vermogen	1.141.890	1.042.921
Totaal vermogen	3.211.867	3.531.980
Solvabiliteit	35,6%	29,5%

De solvabiliteit is als gevolg van het positieve exploitatieresultaat verbeterd.

De ondergrens, volgens de commissie Don (Financieel beleid van onderwijsinstellingen, september 2009), van de solvabiliteit is 20%. De Fryske Akademy voldoet aan deze norm.

Rentabiliteit

Onder rentabiliteit verstaat men de verhouding tussen het inkomen (winst) en het vermogen waar door dit inkomen is verdiend. De rentabiliteit is een belangrijke maatstaf voor beslissingscalculaties op de lange termijn.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Winst- exploitatieresultaat	99.969	212.590
Totaal vermogen	3.211.867	3.531.980
Rentabiliteit	3,1%	6,0%

De rentabiliteit geeft aan welk deel van de totale baten overblijft na aftrek van de lasten. De rentabiliteit van de gewone bedrijfsvoering is gedefinieerd als exploitatieresultaat uit bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten. De normstelling volgens de KNAW is een rentabiliteit tussen de -3% en 3%. Indien de rentabiliteit over meerdere jaren lager uitkomt dan -3% dan is de financiële bedrijfsvoering waarschijnlijk niet op orde. Bij een meerjarige rentabiliteit boven de 3% lijkt er sprake van onderbesteding.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de Fryske Akademy op korte termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen die binnen één jaar opeisbaar zijn. De liquiditeit wordt bepaald door de vlottende activa te delen door de kortlopende schulden.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Liquide middelen	1.336.678	1.724.955
Vorderingen	101.084	68.747
Vlottende activa	1.437.762	1.793.702
Kortlopende schulden	1.501.993	1.830.267
Verhouding vlottende activa/ kortlopende schulden	1,0	1,0

De commissie Don hanteert als ondergrens 0,5 en als bovengrens 1,5. De Fryske Akademy zit binnen deze norm. Dit betekent dat de liquiditeitspositie ultimo 2022 voldoende is.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft het vermogen aan van de Fryske Akademy om financiële risico's op te vangen. Het geeft feitelijk aan hoe lang de Fryske Akademy kan voortbestaan op de reserves als inkomsten uitblijven. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in het eigen vermogen (vrije reserves) als percentage van de totale baten uit gewone bedrijfsuitoefening.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Eigen vermogen	1.141.890	1.042.921
Bestemde/beklemdere reserves	156.293	133.791
Weerstandsvermogen/ vrije reserves	<u>985.596</u>	<u>909.130</u>
Baten normale bedrijfsuitoefening	3.827.742	3.856.052
Weerstandsvermogen	25,8%	23,6%

De KNAW hanteert als bufferfunctie voor het eigen vermogen een percentage van 10-15% van de jaaromzet.

NB. Bij de bepaling van het weerstandsvermogen is geen rekening gehouden met de vermogenspositie van het Frysk Akademyfûns.

2.4 Vooruitzichten 2023

In 2023 bestaat de Fryske Akademy 85 jaar. Aan dit heugelijke feit zal aandacht worden besteed middels het uitlichten van onze activiteiten. De onderzoeksagenda zal dan vastgesteld zijn en richting geven aan het vervolgonderzoek. Begin 2023 zal door PS een besluit worden genomen over het opgeleverde rapport van het GFTK én over de vorderingen die de Fryske Akademy sinds het PS-besluit van 2019 heeft gemaakt. Daarnaast zal er zicht komen op de nieuwe Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (BFTK).

Het jaar zal vooral in het teken staan van de doorontwikkeling van het instituut langs de strategische beleidslijnen die inmiddels zijn ingezet.

Leeuwarden, 23 mei 2023
Stichting Fryske Akademy

Dr. N.L. Ijssennagger- van der Pluijm
Directeur- bestuurder

3. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in het verslagjaar zes keer vergaderd in fysieke of digitale vorm. Onderwerpen tijdens die bijeenkomsten waren onder meer de jaarrekening 2021, de meerjarenbegroting, het strategisch beleidsplan 2022-2027, de samenstelling, visie en kaders waarbinnen de Raad van Toezicht wil opereren maar ook hoe het Managementteam binnen de Fryske Akademy verder vorm zou moeten krijgen.

Er was eveneens aandacht voor borging van de wetenschappelijke integriteit, het intern uitgevoerde onderzoek vanuit Buro Zuiderlicht naar efficiency binnen de organisatie, de jaarlijkse Akademydei en de samenwerking met de Provinsje, waartoe meerdere voortgangsoverleggen hebben plaatsgevonden met de verantwoordelijk gedeputeerde vanuit de Provinsje Fryslân.

Met zowel de ondernemingsraad van de Fryske Akademy als met het Frysk Akademy Fûns bestuur had de Raad van Toezicht een jaarlijks onderhoud. Met de Directeur Bestuurder had de Raad van Toezicht een uitgesproken positief voortgangsgesprek. In het verlengde daarvan werd door de voltallige Raad van Toezicht ingestemd met een contractverlenging van 4 jaar.

Net als voorgaande jaren vond het jaarlijks Tripartite overleg plaats tussen de KNAW, Provinsje Fryslân en de Fryske Akademy. De voorzitter van de Raad van Toezicht en het lid met als profiel 'wetenschap' hebben dit gesprek samen met de Directeur Bestuurder gevoerd met beide organisaties.

De samenstelling van de raad wijzigde in de loop van 2022 volgens plan door uitbreiding met een nieuw lid met het profiel 'aansluiting op de Friese mienskip'. Na een open sollicitatieprocedure, waarbij uiteindelijk gesprekken met drie gegadigden zijn gevoerd, is Rixt Heegsma in deze vacature benoemd.

Op het jaar 2022 kijken wij als raad verder heel tevreden terug. Veel kon weer live. Tegelijkertijd is een andere manier van werken het 'nieuwe normaal' geworden, een positieve nawerking van twee jaar aanpassen aan de veranderende wereld om ons heen. Nu er weer fysiek in het pand van de organisatie gewerkt mag worden, is er door het managementteam hard gewerkt aan een thuiswerkprocedure die medewerkers in de gelegenheid stelt om de werkzaamheden gedeeltelijk op kantoor en gedeeltelijk thuis uit te voeren, wat flexibiliteit en rust in de organisatie brengt.

Al met al is er in 2022 veel tot stand gebracht. Wij danken alle medewerkers van onze Akademy voor hun bijdrage daaraan. Er is duidelijk sprake van nieuw elan. We hebben een prachtige Akademydei gehad in september. Die dag liet zien hoe de Akademy weer midden in de Friese mienskip staat. En stevig ook. Er waren veel mensen en de sfeer was uitermate positief. Maar niet alleen op die dag kwam dit naar voren. Ook in alle hiervoor beschreven gesprekken bleek dit. En daarmee is een goede basis gelegd voor de toekomst.

In het strategisch beleidsplan 2022-2027 staan veel mooie voornemens voor die toekomst. Als Raad van Toezicht zien wij daar verwachtingsvol naar uit. Tegelijkertijd zijn er natuurlijk ook risico's en uitdagingen, in de vorm van kostenstijgingen, de krappe arbeidsmarkt, de nieuwe BFTK en zo nog wel het een en ander. Het jaar 2023 zal daarom ook weer veel van onze organisatie vergen, zowel van de wetenschappelijke als van de ondersteunende medewerkers. Daarbij is en blijft samenwerking een sleutelbegrip, zowel binnen als buiten de Akademy. Wij hopen dat die samenwerking er in 2023 en daarna zal zijn en blijven en wensen alle betrokkenen bij de Fryske Akademy daarbij veel succes. Samen kunnen en zullen we er dan voor zorgen dat de Akademy ook in de toekomst een inspirerende uitwisselingsplek blijft voor wetenschappelijke kennis over de Friese taal, cultuur en geschiedenis.

Leeuwarden, 23 mei 2023
Stichting Fryske Akademy

Drs. S.Y. Leistra
Voorzitter Raad van Toezicht

JAARREKENING 2022

- Balans per 31 december 2022
- Staat van Baten en Lasten 2022
- Kasstroomoverzicht 2022
- Toelichting op de balans per 31 december 2022
- Toelichting op de Staat van Baten en Lasten 2022
- Geconsolideerde balans per 31 december 2022
- Geconsolideerde Staat van Baten en Lasten 2022

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(voor verwerking resultaat)

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
ACTIEF		
VASTE ACTIVA		
1) Materiële vaste activa	1.657.195	1.673.228
	<u>1.657.195</u>	<u>1.673.228</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
2) Onderhanden werk	116.910	65.050
3) Vorderingen	101.084	68.747
4) Liquide middelen	1.336.678	1.724.955
	<u>1.554.672</u>	<u>1.858.752</u>
Totaal	<u>3.211.867</u>	<u>3.531.980</u>

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
PASSIEF		
5) Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	454	454
Algemene reserves	885.174	696.086
Bestemmingsreserves	153.461	129.959
Bestemmingsfondsen	2.832	3.832
Saldo exploitatie boekjaar	99.969	212.590
	<u>1.141.890</u>	<u>1.042.921</u>
6) Voorzieningen	91.984	154.792
7) Langlopende schulden	476.000	504.000
8) Kortlopende schulden	1.501.993	1.830.267
Totaal	<u>3.211.867</u>	<u>3.351.980</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	Realisatie 2022	Begroting boekjaar 2022	verschil realisatie – begroting	Realisatie 2021
	€	€	€	€
BATEN				
9) Rijksbijdrage via provinciefonds	1.582.385	1.582.385	0	1.559.000
10) Bijdragen provincie Fryslân	1.234.915	1.234.500	415	1.272.062
11) Opbrengst projecten	791.441	885.239	-93.798	877.419
12) Opbrengst werk voor derden	97.293	40.000	57.293	56.580
13) Overige opbrengsten	121.708	84.912	36.796	90.991
<i>Totaal van de baten</i>	<i>3.827.742</i>	<i>3.827.036</i>	<i>706</i>	<i>3.856.052</i>
LASTEN				
14) <i>Personele lasten</i>	2.994.709	3.210.232	-215.524	2.557.752
<i>Materiële kosten</i>				
15) Afschrijvingen	41.800	40.027	1.773	41.436
16) Huisvestingskosten	141.169	145.000	-3.831	123.661
17) Beheerskosten	237.215	83.500	153.715	377.077
18) Kosten inventaris en apparatuur	75.026	50.900	24.126	60.225
19) Reis- en verblijfkosten	95.760	72.600	23.160	67.726
20) Advieskosten	58.905	52.500	6.405	87.534
21) Overige kosten aan derden	44.641	63.750	-19.109	56.535
22) Overige materiële kosten	11.212	97.458	-86.246	241.410
<i>Totale materiële kosten</i>	<i>705.728</i>	<i>605.735</i>	<i>99.993</i>	<i>1.055.604</i>
<i>Totale lasten</i>	<i>3.700.437</i>	<i>3.815.967</i>	<i>-115.531</i>	<i>3.613.356</i>
<i>Subtotaal baten en lasten</i>	<i>127.305</i>	<i>11.069</i>	<i>116.236</i>	<i>242.697</i>
23) Financiële baten minus lasten	-27.336	-21.280	-6.056	-30.107
Exploitatieresultaat	<u>99.969</u>	<u>-10.211</u>	<u>110.180</u>	<u>212.590</u>

KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Exploitatieresultaat	99.969	212.590
Afschrijvingen en waardeverminderingen	41.800	41.436
Mutatie reserves	-1.000	0
Mutatie voorzieningen	<u>-62.808</u>	<u>-304.602</u>
	-22.008	-263.166
Veranderingen in vlottende middelen		
Vorderingen	-84.198	109.511
Kortlopende schulden	<u>-328.273</u>	<u>239.275</u>
	-412.471	348.786
Kasstroom operationele activiteiten	-334.510	298.210
Investeringen Materiële Vaste Activa	-25.767	-22.979
Desinvestering in Materiële Vaste Activa	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-25.767	-22.979
Leningen	<u>-28.000</u>	<u>-302.436</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-28.000	-302.436
Netto kasstroom	<u>-388.277</u>	<u>-27.205</u>
Mutaties liquide middelen		
Stand per 1 januari	1.724.955	1.752.160
Stand per 31 december	<u>1.336.678</u>	<u>1.724.955</u>
	<u>-388.277</u>	<u>-27.205</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

ACTIVITEITEN

De Stichting Fryske Akademy heeft ten doel het in stand houden van een werkgemeenschap, die zich toelegt op het beoefenen van de wetenschap die met Fryslân, het Friese volk en zijn cultuur in al haar uitingen, en zulks in de ruimste zin, verbonden is. De financiële middelen worden verstrekt door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen via het provinciefonds en door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân. Voorts wordt wetenschappelijk onderzoek verricht dat geheel of gedeeltelijk extern wordt gefinancierd.

De Stichting Fryske Akademy is feitelijk gevestigd op de Doelestraat 8, 8911 DX te Leeuwarden en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41000640.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

Algemeen

De jaarrekening, opgemaakt de dato 16 mei 2023 is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen in de “Richtlijnen voor de jaarverslaglegging 640 ‘Organisaties zonder winststreven”.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. Er hebben zich gedurende het verslagjaar geen schattingswijzigingen voorgedaan.

Continuïteit

De continuïteit van de Fryske Akademy is voor de komende jaren gewaarborgd. Dit is gestoeld op de meerjarenbegroting (MJB) 2023-2027, de aanwezige liquiditeiten ultimo 2022 en de verwachtingen na 2022.

De liquiditeiten bedragen ongeveer € 1,4 miljoen ultimo 2022.

Het effect van de coronacrisis is beperkt. Sinds 1 maart 2022 werken de medewerkers weer meer vanuit het kantoor.

In het verslagjaar is het prijsniveau behoorlijk gestegen. De gevolgen zullen doorwerken in de komende jaren.

In de meerjarenbegroting 2023 – 2026 is rekening gehouden met deze ontwikkeling. Het uiteindelijke effect is afhankelijk van CAO onderhandelingen en de prijsindexatie van het provinciefonds.

De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de organisatie.

Vreemde valuta

Kosten en opbrengsten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Vorderingen en schulden worden omgerekend tegen de koersen op balansdatum. De hieruit resulterende winsten en verliezen zijn in de resultaten verwerkt.

GRONDSLAGEN VAN CONSOLIDATIE

Tot de toelichting op de cijfers van Stichting Fryske Akademy behoren de geconsolideerde cijfers van Stichting Fryske Akademy. In deze consolidatie zijn – behalve de cijfers van de stichting zelf – de cijfers van Stichting Frysk Akademyfûns betrokken.

De Stichting Frysk Akademyfûns is opgericht op 19 juli 1968 en heeft tot doel de bevordering van en activering van Fries wetenschappelijk werk in de breedste betekenis, hieronder wordt tevens verstaan bevordering van een redelijke huisvesting op het gebied van gebouwen en roerende zaken van personen en instanties die zich met deze taken hebben belast en wel meer in het bijzonder ten aanzien van de Stifting Fryske Akademy.

De verbondenheid van de Stifting Frysk Akademyfûns met de Stifting Fryske Akademy ligt in de statuten besloten, namelijk artikel 4 lid 1 stelt “Bij het ontstaan van een (of meer) vacatures in het bestuur, zullen de overblijvende bestuursleden zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen twee maanden na het ontstaan van de vacature een voordracht

doen voor een nieuw te benoemen bestuurslid aan de Raad van Toezicht van de Fryske Akademy, die benoemt". Een bestuurslid wordt benoemd voor 4 jaren en is na afloop steeds herbenoembaar.

De basis voor de consolidatie is deze benoemingsprocedure van nieuw te benoemen bestuursleden.

In de consolidatie zijn derhalve de navolgende organisaties betrokken.

<u>Naam</u>	<u>Statutaire zetel</u>	<u>Belang</u>
Fryske Akademy	Leeuwarden	100 %
Frysk Akademyfûns	Leeuwarden	100 %

De methode van consolidatie is die der integrale consolidatie, waarbij intercompany verhoudingen en transacties worden geëlimineerd.

Vanwege het bijzondere karakter van de relatie tussen Stichting Fryske Akademy en Stichting Frysk Akademyfûns is laatstgenoemde stichting niet als deelneming vermeld in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Fryske Akademy. Als gevolg daarvan is het enkelvoudige vermogen van Stichting Fryske Akademy niet gelijk aan het geconsolideerde vermogen van de stichting.

Het vermogen van de geconsolideerde jaarrekening is als volgt samengesteld:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Eigen vermogen Fryske Akademy	1.141.890	1.042.921
Eigen vermogen Frysk Akademyfûns	2.887.650	2.938.170
TOTAAL	<u>4.029.540</u>	<u>3.981.091</u>

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder aftrek van de lineair berekende afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte economische levensduur, rekening houdende met een eventuele restwaarde. Als restwaarde voor de gebouwen wordt 50% van de WOZ-waarde gehanteerd. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of er sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de desbetreffende noot.

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardevermindering verlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Kosten voor groot onderhoud worden geactiveerd en lineair afgeschreven naar de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

Gebouwen en terreinen	0 – 2,5% (op terreinen wordt niet afgeschreven)
Computerapparatuur	33,3%
Kantoorinventaris, bureaus en kasten	10%
Kantoorinventaris, bureaustoelen	20%
Technische apparatuur	25%

De post 'collecties' is PM gewaardeerd.

Onderhanden projecten

Een onderhanden project in opdracht van derden is een project dat is overeengekomen met een derde voor de uitvoering van onderzoekwerkzaamheden waarbij de uitvoering zich gewoonlijk uitstrekt over meer dan één verslagperiode.

De projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van het onderhanden project worden als opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestatie per balansdatum verwerkt, indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat. Als het resultaat van een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten alleen verwerkt in de winst- en verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald en worden de projectkosten in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarin ze zijn gemaakt.

De toegerekende uren worden gewaardeerd tegen de directe loonkosten. Materialen en diensten van derden worden gewaardeerd tegen inkoopprijs. Voorzienbare verliezen op projecten worden in mindering gebracht op het onderhanden project.

Als het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten zullen overschrijden, wordt voor het verwachte verlies een voorziening gevormd en in mindering gebracht op de post onderhanden project.

Tevens worden de gedeclareerde termijnen in mindering gebracht op de post onderhanden project. Het nettobedrag per onderhanden project wordt verwerkt als actief of als schuld, indien het saldo van het onderhanden project een debet-respectievelijk creditstand vertoont. Vanaf 2022 worden individuele onderhanden project debet standen als een actief verwerkt en individuele onderhanden projecten credit standen als een verplichting.

Vorderingen

De vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Bestemmingsfondsen

Fondsen worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Kortlopende schulden

Voor zover niet anders is vermeld, zijn de kortlopende schulden gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Legaten

Baten uit nalatenschappen worden verwerkt in het verslagjaar waarin de akte van verdeling, of indien deze er niet is, de rekening en verantwoording is ontvangen. Eventuele voorschotten worden verwerkt als bate zodra deze ontvangen zijn

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET EXPLOITATIERESULTAAT

Algemeen

Uitgangspunt bij het bepalen van de resultaten is de toepassing van het continuïteitsbeginsel. De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar, waarop deze betrekking hebben, onafhankelijk of zij tot ontvangsten en uitgaven in dat verslagjaar hebben geleid. Baten worden slechts opgenomen, voor zover zij per balansdatum als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Lasten en risico's die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden in de jaarrekening verwerkt, indien zij bekend zijn op het moment van opmaken van de jaarrekening.

Baten

De baten worden gevormd uit geormerkte rijksbijdragen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, die via het provinciefonds aan de Stichting Fryske Akademy worden doorbetaald, bijdragen van de provincie Fryslân, baten uit private – en wetenschappelijke fondsen, opbrengsten werk voor derden, financiële baten en overige baten.

Exploitatiesaldo uit gewone bedrijfsvoering

Het exploitatiesaldo uit gewone bedrijfsvoering wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

TOELICHTING OP HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht geworden. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het Algemene WNT-maximum, sectornormering is niet van toepassing. Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor de Stichting Fryske Akademy bedraagt € 216.000 .

Gegevens 2022

Functionaris	Ijssennagger-vd Pluijm, N.L.	Leistra, S.Y.	Visser, A. Th.	Kleinhuis, W.K.	Don, J	Heegsma, R
Functies	Bestuurder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder
	Directeur	Lid RvT/ voorzitter	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
In dienst vanaf (datum)	15-3-2021	11-4-2017	11-4-2017	1-7-2020	1-12-2021	1-4-2022
Duur dienstverband in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12
Omvang dienstverband in 2022 (in fte)	1	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Individueel WNT maximum 2022	216.000	32.400	21.600	21.600	21.600	16.200
Beloning	103.447	7.500	5.000	5.000	5.000	5.000
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	1.089	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	17.354	-	-	-	-	-
Subtotaal	121.890	7.500	5.000	5.000	5.000	5.000
-/- Onverschuldigde betaling	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging in kader van de WNT	121.890	7.500	5.000	5.000	5.000	5.000

Gegevens 2021

Functionaris	Ijssennagger-vd Pluijm, N.L.	Smink W	Fokkema J.T	Leistra, S.Y.	Rijpstra, H	Visser, A. Th.	Kleinhuis, W.K.	Don, J
Functies	Bestuurder	Bestuurder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder	Toezicht- houder
	Directeur	Directeur	Voorzitter RvT	Lid RvT/ voorzitter	Lid RvT/adviseur	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
In dienst vanaf (datum)	15-3-2021	8-1-2018	1-10-2013	11-4-2017	1-2-2013	11-4-2017	1-7-2020	1-12-2021
Duur dienstverband in 2021	15/3 -31/12	1/1 - 15/3	1/1 - 1/10	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband in 2021 (in fte)	1	0,5	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Individueel WNT maximum 2021	166.627	21.186	31.350	20.900	20.900	20.900	20.900	20.900
Beloning	82.464	20.150	4.500	4.000	3.000	4.000	4.000	333
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	862	227	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	13.469	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	96.795	20.377	4.500	4.000	3.000	4.000	4.000	333
-/- Onverschuldigde betaling	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging in kader van de WNT	96.795	20.377	4.500	4.000	3.000	4.000	4.000	333

Er zijn geen functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

OVERIGE GEGEVENS

- Controleverklaring van onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Bestuur en Raad van Toezicht van Stifting Fryske Akademy te Leeuwarden

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stifting Fryske Akademy te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stifting Fryske Akademy per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn van de Raad voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Deze jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022;
3. het kasstroomoverzicht over 2022; en
4. de toelichting, met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stifting Fryske Akademy zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de raad van toezicht; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van de directeur/bestuurder en de raad van toezicht voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en het Controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.

Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Gorredijk, 25 mei 2023

VAN DER VEEN & KROMHOUT
Accountants & Adviseurs

w.g. drs. R. van Dijk RA